

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Кафедра	Графіки	Рік навчання	3
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Вибіркова
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестр	6

КОМПОЗИЦІЯ ПЛАКАТУ

Семестр 6 (зима, весна 2025)

27 січня 2025 року – 10 травня 2025 року

Викладач	Шевченко Володимир Якович
Е-mail	vladimirshevchenko68@gmail.com
Заняття	За розкладом
Консультації	За узгодженням з викладачем
Адреса	61002, Харків, ХДАДМ, вул. Мистецтв, 8
Телефон	066 342 06 40

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття та консультації з викладачем у стінах академії відбуваються згідно розкладу у визначені дні та години. Під час дистанційних занять офіційним каналами комунікації з викладачем є Telegram, Google Meet. В разі необхідності додаткової консультації, ескізи робіт студентів можуть бути надіслані на пошту викладача.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Для успішного вивчення дисципліни студенти використовують весь комплекс знань з фахових дисциплін: «Рисунок», «Академічний живопис», «Робота в матеріалі», «Кольорознавство», «Загальний курс композиції», «Шрифт та типографіка», які вони вивчали протягом 1-2 курсів навчання.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ**Навчальний посібник:**

Шевченко В. Я. Композиція плаката: Навч. посіб. – 2-ге вид., доп./ Володимир Якович Шевченко. – Х.: Колорит, 2007. – 133 с.: іл.

Методичні рекомендації:

Шевченко В. Я. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни «Композиція плакату» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. – Х.: ХДАДМ, 2024. – 52 с. іл.

Електронні ресурси:

Володимир Шевченко. Наочний посібник з навчальної дисципліни «Композиція плакату» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». 6 семестр. – Харків: ХДАДМ, 2022. – 240 с., іл.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для ескізів, олівець. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет, цифрова фотокамера тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: Adobe Photoshop, Adobe InDesign.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Композиція плакату» є основною навчальною дисципліною, що визначає та окреслює фахову спрямованість підготовки плакатистів у навчально-творчій майстерні авторського плакату на кафедрі графіки Харківської державної академії дизайну і мистецтв.

Мета дисципліни – формування фахових компетентностей у здобувачів вищої освіти:

Програмні компетентності	
Загальні компетентності:	ЗК
– Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ЗК–5
– Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК–6
– Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ЗК–9
– Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	ЗК–11
Спеціальні (фахові) компетентності:	СК
– Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.	СК–1
– Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.	СК–3
– Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.	СК–5
– Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.	СК–6
– Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.	СК–7
– Здатність презентувати художні твори у вітчизняному та міжнародному контекстах.	СК–12

На підставі набутих компетентностей випускник має демонструвати **програмні результати навчання:**

– Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.	ПРН–1
– Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.	ПРН–2
– Орієнтуватися в розмаїтті сучасних програмних та апаратних засобів, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням (за спеціалізаціями).	ПРН–4
– Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та	ПРН–7

використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.	
– Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.	ПРН-8
– Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.	ПРН-14
– Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.	ПРН-17
– Формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності.	ПРН-18

У процесі вивчення дисципліни студенти знайомляться зі специфікою виставкового плакату, основними методами побудови візуального образу в виставковому плакаті, опановують образотворчі засоби композиції плакату та вдосконалюють фахову майстерність шляхом виконання реальних проєктів.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна вивчається протягом чотирьох семестрів у обсязі 25 кредитів ECTS (750 годин).

У шостому семестрі 3 курсу навчання: 150 годин, з них: лекції

– 2 години, практичні заняття – 73 години, самостійна робота – 75 годин. Всього курс має

2 модулі та 2 теми.

Шостий семестр:

ВИСТАВКОВИЙ ПЛАКАТ

МОДУЛЬ 3

Тема 1. Виставковий плакат: специфіка жанру, образотворчі засоби композиції.

Завдання 1. Пошук іміджу художника на основі оригінального портретного зображення.

1.1. Розробка авторської концепції рішення теми.

1.2. Композиційний пошук рішення теми.

Завдання 2. Створення іміджу художника шляхом застосування в композиції плакату авторських робіт.

2.1. Розробка авторської концепції рішення теми.

2.2. Виконання ескізів.

2.3. Визначення оптимального композиційного рішення.

МОДУЛЬ 4

Тема 2. Основні методи побудови візуального образу в виставковому плакаті.

Завдання 3. Створення візуального образу на основі метафори.

3.1. Розробка авторської концепції рішення теми.

3.2. Пошук образотворчих засобів композиції.

3.3. Додрукарська підготовка оригіналів.

Завдання 4. Виконання шрифтового плакату для персональної виставки.

4.1. Розробка авторської концепції рішення теми.

4.2. Додрукарська підготовка оригіналів.

4.3. Визначення оптимального композиційного рішення.

Теми завдань розкриваються шляхом лекційних та практичних занять. Самостійна робота студентів спрямована на завершення практичних завдань. Зміст самостійної роботи складає пошук інформації, аналіз аналогів, виконання ескізів та оригіналів. Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є екзаменаційні перегляди. Для отримання семестрової оцінки необхідно пройти рубіжні етапи контролю у формі модульних переглядів результатів виконання практичних завдань студентів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	А+ 98–100	задовільно	64–74	D
			А 95–97		60–63	E
			А- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	В		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	С				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

На процес вивчення дисципліни розповсюджуються загальноприйняті норми і правила поведінки Вищої школи. Під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають освітньому процесу. Це стосується поведінки здобувачів освіти як в навчальних аудиторіях та лабораторіях Академії так і під час дистанційної комунікації з викладачем на платформах Telegram та Google Meet. Вітається власна думка за темою завдання, креативність студента, аргументоване відстоювання позиції та толерантне відношення до колег.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються. Якщо студент пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті відповісти на ключові питання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (під час композиційного пошуку рішення теми, виконанні ескізів та оригіналів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічені елементи плагіату, студент втрачає право отримати бали за виконане завдання.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Семестр 6: ВИСТАВКОВИЙ ПЛАКАТ

№ тижня	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1	1	лекція	Виставковий плакат: специфіка жанру, образотворчі засоби композиції	1		Аналіз аналогів
		Завдання 1	Пошук іміджу художника на основі оригінального портретного зображення	3		Виконання малюнків, фотографій
2	1.1	практичні	Розробка авторської концепції рішення теми	4		Креативне рішення
3	1.2	практичні	Композиційний пошук рішення теми	4		Розробка графічних варіантів
4		Завдання 2	Створення іміджу художника шляхом застосування в композиції плакату авторських робіт	4		Аналіз авторських робіт
5	2.1	практичні	Пошук образотворчих засобів рішення теми	4		Креативне рішення
6	2.2		Виконання ескізів	4		Розробка графічних варіантів
7	2.3	практичні	Визначення оптимального композиційного рішення теми	4		Аналіз якісних параметрів
8	2.4	перегляд	Перегляд практичних завдань 1. 2	1	Модульний контроль	
	2	лекція	Основні методи побудови візуального образу в виставковому плакаті	1		Аналіз творів
		Завдання 3	Створення візуального образу на основі метафори	2		Пошук асоціацій, метафор
9	3.1	практичні	Розробка авторської концепції рішення теми	4		Креативне рішення теми
10	3.2	практичні	Пошук образотворчих засобів композиції	4		Розробка графічних варіантів
11	3.3	практичні	Додрукарська підготовка оригіналів	4		Комп'ютерні технології
12		Завдання 4	Виконання шрифтового плакату для персональної виставки	4		Друковані, рукописні шрифти
13	4.1	практичні	Розробка авторської концепції рішення теми	4		Креативне рішення

14	4.2	практичні	Додрукарська підготовка оригіналів	4		Комп'ютерні технології
15	4.3	практичні	Визначення оптимального композиційного рішення	4		Аналіз якісних параметрів
		перегляд	Перегляд практичних завдань 3, 4		Модульний контроль	
		Засідання кафедри	Обговорення методики викладання дисципліни		Екзам. перегляд	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Модульний перегляд	0–40
2	Модульний перегляд	0–60
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

90–100 балів («відмінно» за національною шкалою, **A** – за шкалою ECTS) може отримати студент, який в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, творчо підійшов до виконання завдань, логічно побудував і професійно виконав усі завдання, надав додаткові варіанти за відповідними темами, крім того, брав участь та переміг (посів 1–3 місце) у міжнародних або усеукраїнських конкурсах та акціях, студентських олімпіадах чи наукових конференціях з мистецтва або дизайну.

82–89 балів («добре» за національною шкалою, **B** – за шкалою ECTS) отримує студент, який добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок.

75–81 балів («добре» за національною шкалою, **C** – за шкалою ECTS) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому виконана робота мала значні недоліки.

64–74 балів («задовільно» за національною шкалою, **D** – за шкалою ECTS) отримує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з переважною більшістю поставлених завдань або виконав усі завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу тощо).

60–63 балів («задовільно» за національною шкалою, **E** – за шкалою ECTS) отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо).

35–59 балів («незадовільно» за національною шкалою, **FX** – за шкалою ECTS) отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного та теоретичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота для виконання усіх завдань дисципліни відповідно програми курсу і повторна перездача.

1–34 балів («незадовільно» за національною шкалою, **F**– за шкалою ECTS) отримує студент, який не володіє знаннями з усіх модулів дисципліни, не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевірками та не склав екзаменаційного перегляду. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента під час навчання: участь у всеукраїнських олімпіадах, художніх виставках і конкурсах, спортивних змаганнях, волонтерській діяльності, активній роботі в органах студентського самоврядування та в якості старости групи. Максимальна кількість балів: – 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Шевченко В. Я. Композиція плаката: Навч. посіб. – 2-ге вид., доп. / Володимир Якович Шевченко.– Х.: Колорит, 2007.– 133 с.: іл.
2. L'art pour l'art. / Arbeiten fur kulturelle Institutionen. / 1994, Mendell & Oberer
3. Plakaty/Posters. Contemporary Polish Posters.– Olszanica: BOSZ, 2001.– 143 с.
4. Akademia prezentuje/Academy presents. – Warsaw: Oficyna Wydawnicza RYTM, 2006.– 168 с.
5. Grafika ze zbiorow krakowskiej ASP 1946–2006.– Krakow: Wydawnictwo im. Jana Matejki
6. Енциклопедія сучасного плакатного мистецтва екологічного спрямування «4-й Блок». – Харків: Константа, 2006. – 180 с.: іл. / VI Міжнародна триєнале екологічного плакату
7. Олег Векленко, Ольга Северіна. Каталог-альбом «4-й Блок7» / VII Міжнародна триєнале екологічного плакату / 26.04 – 3.05.2009. Харків. Україна
8. Олег Векленко. Альбом-каталог X Міжнародна триєнале плакату екологічного спрямування «4-й Блок». Харків. Україна. 20.04–20.05.2018
9. Риньке И. М. Современный плакат Латвии / Инесса Михайловна Риньке.– М.: Сов. художник, 1989.– 112 с., ил.
10. Рудер Э. Типографика: руководство по оформлению / Эмиль Рудер; [пер. с нем., послесловие и коммент. М. Жукова].– М.: Книга, 1982.– 286 с.
11. Касіян В. І. Мистецтво графіки. – К., 1960
12. Босилков С. Болгарський плакат.– С.: Болг. художник, 1973

Електронні ресурси:

13. Володимир Шевченко. Наочний посібник з навчальної дисципліни «Композиція плакату» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». 5 семестр. – Харків : ХДАДМ, 2022. – 204 с. іл.
14. Вплив розвитку графічних технік на мистецтво в Україні [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://core.ac.uk/download/229566749>.

Допоміжна:

15. Михайлова Н. Рекламные богини Альфонса Мухи / Дизайн Аспект.– 2000. – № 2–3
16. Миклош П. Коммерческая визуальная культура / Интерпрессграфик.– 1976. – № 1
17. Kapr A., Schiller W. Gestalt und Funktion der Typografie.– Leipzig, 1977
18. Schuwer Ph. Histoire de la publicite.– Paris, 1966
19. Шевченко В. Я. Український плакат / М.А.Д.Е. – 2001.– № 1-2. – С. 78-87

